

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет біолого-екологічний
Кафедра геоботаніки, ґрунтознавства та екології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ В. А. Куземко

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПН 5.3 в «Екологія та географія рослин»

ПН 5.9 в «Екологія та географія рослин»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 091 «Біологія» _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет/центр _____ біолого-екологічний _____

(назва факультету/центру)

Дніпро
2017 рік

Робоча програма «**Екологія та географія рослин**» для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки 6.040102 Біологія за спеціальністю 091 «Біологія» „ ” 2017 року - 10 с.

Розробник: к.б.н, доц. Якуба М.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології

Протокол від “15” 05 2017 року № 24.

Завідувач кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології

_____ (Зверковський В.М.)
(підпис)
(прізвище та ініціали)
“15” травня 2017 року

Схвалено науково-методичною радою біолого-екологічного факультету

Протокол від. “_21_” ___ травня ___ 2017 року № _28_

Голова _____ (Масюк О. М.)
(підпис)
(прізвище та ініціали)
“_21_” ___ травня ___ 2017 року

Схвалено Вченою радою біолого-екологічного факультету _____
(шифр, назва)

Протокол від. “_23_” ___ червня ___ 2017_ року № _7_

Голова _____ (Севериновська О. В.)
(підпис)
(прізвище та ініціали)
“_23_” ___ червня ___ 2017_ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань _0401 Природничі науки_ (шифр і назва)	Вибіркова	Вибіркова
	Напрямок підготовки 6.040102 Біологія (денна) (шифр і назва)		
Модуль – 1	Спеціальність (професійне спрямування): __091 Біологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин		3-й	6-й
90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,3	Перший бакалаврський рівень вищої освіти	16 год.	18 год
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		-	16
		Самостійна робота	
		56 год.	56 год
У тому числі індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 1 : 1,6

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Надання студентам знань про основні закономірності функціонування рослинності та екологічні пристосувань рослин до впливу факторів довкілля.

Сформувати уявлення про екологічні особливості існування рослинних видів в умовах різних географічних зон. Набути знань про ареали географічного розповсюдження рослин та фактори, що зумовлюють їх утворення. Вивчити морфологічні, біологічні та екологічні особливості домінантів рослинного покриву України.

Завдання: у результаті вивчення дисципліни фахівець повинен *знати* основні екологічні закономірності формування і структури рослинного покриву України та світу. Розбиратися в складних процесах взаємодії рослинних організмів та факторами навколишнього середовища.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Рослина і середовище.

Тема 1. Вступ. Екоморфи і біоморфи рослин.

Тема 2. Світло та його екологічне значення. Світловий режим рослин. Фотоперіодизм. Світло – ботаніко-географічний фактор

Тема 3. Тепло як екологічний фактор. Тепловий режим рослин. Верхні та нижні межі рослинного життя..

Тема 4. Вода як екологічний фактор. Хімічні властивості та хімічний склад ґрунту як екологічний фактор.

Змістовий модуль 2. Географічний розподіл рослинності на планеті.

Тема 5. Диференціація географічної оболонки Землі. Географічні пояси та природні зони.

Тема 6. Рослинність тундри і тайги. Зона широколистяних лісів.

Тема 7. Рослинність степів та напівпустель. Особливості рослинного покриву степів. Пустелі: кліматичні особливості та рослинний покрив.

Тема 8. Рослинність екваторіально-тропічних лісів. Особливості рослинності гірських місцевостей.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма (II курс)						денна форма (III курс)					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Рослина і середовище.												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Екоморфи і біоморфи рослин.	9	2	3			4	10	3		2		5
Тема 2. Світло та його екологічне значення. Світловий режим рослин. Фотоперіодизм. Світло – ботаніко-географічний фактор.	12	2	2			8	11	2		2		7
Тема 3. Тепло як екологічний фактор. Тепловий режим рослин. Верхні та нижні межі рослинного життя.	12	2	2			8	11	2		2		7
Тема 4. Вода як екологічний фактор. Хімічні властивості та хімічний склад ґрунту як екологічний фактор.	12	2	2			8	11	2		2		7
Разом за змістовим модулем 1	45	8	9			28	43	9		8		26
Змістовий модуль 2. Географічний розподіл рослинності на планеті.												
Тема 5. Диференціація географічної оболонки Землі. Географічні пояси та природні зони.	10	2	1			7	12	3		2		7
Тема 6. Рослинність тундри і тайги. Зона широколистяних лісів	11	2	2			7	11	2		2		7
Тема 7. Рослинність степів та напівпустель. Особливості рослинного покриву степів. Пустелі: кліматичні особливості та рослинний покрив.	12	2	3			7	12	2		2		8
Тема 8. Рослинність екваторіально-тропічних лісів. Особливості рослинності гірських місцевостей.	12	2	3			7	12	2		2		8
Разом за змістовим модулем 2	45	8	9			28	47	9		8		30
Усього годин	90	16	18			56	90	18		16		56

5. Темі семінарських занять «Не заплановано»

6. Теми практичних занять (II курс)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Визначення біоморф за класифікацією К. Раункієра та І.Г. Серебрякова.	2	
2	Екологічний аналіз флори з використанням екоморф О.Л. Бельгарда.	3	
3	Ценоморфи рослин. Геліоморфи рослин.	2	
4	Термоморфи рослин. Гігроморфи рослин. Трофоморфи рослин.	2	
5	Гірська рослинність	2	
6	Рослинність різних зон планети та її функціональні пристосування	2	
7	Вплив клімату на формування рослинного покриву України.	3	
8	Гідрологічні та едафічні умови як екологічний фактор формування рослинності покриву України і світу	2	
	Всього:	18	

7. Теми лабораторних занять (III курс)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
1	Диференціація географічної оболонки Землі. Географічні пояси та природні зони.	2	
2	Популяційна екологія рослин. Вікова структура популяції рослин	6	
3	Екологічний аналіз флори з використанням екоморф О.Л. Бельгарда.	6	
4	Ценоморфи рослин. Геліоморфи рослин. Визначення біоморф за класифікацією К. Раункієра та І.Г. Серебрякова.	2	
5	Термоморфи рослин. Гігроморфи рослин. Трофоморфи рослин.	4	
6	Біотичні фактори у житті рослин. Фіоіндикація. Типи та способи фітоіндикації		
	Всього:	16	

8. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна (II курс)	Денна (III курс)
	Змістовий модуль 1.		
1	Опрацювання теоретичного матеріалу.		
1.1	Тема 1. Біотичні фактори в житті рослин.	5	4
1.2	Тема 2. Вплив антропогенного фактору на життя рослин.	5	5
1.3	Тема 3. Еколого-фітоценотичні ряди В.Н.Сукачова.	5	6
1.4	Тема 4. Взаємовплив різних рослинних угруповань	6	5
2	Підготовка до практичних занять.	6	5
	Змістовий модуль 2.		
4	Опрацювання теоретичного матеріалу.		

4.1	Тема 5. Диференціація географічної оболонки Землі. Географічні пояси та природні зони.	5	6
4.2	Тема 6. Рослинність тундри і тайги. Зона широколистяних лісів	5	6
4.3	Тема 7. Рослинність степів та напівпустель. Пустелі: кліматичні особливості та рослинний покрив..	7	7
4.4	Тема 8. Рослинність екваторіально-тропічних лісів. Особливості рослинності гірських місцевостей.	7	7
5	Підготовка до практичних занять.	5	5
	Всього:	56	56

9. Індивідуальні завдання.

10. Методи навчання:

1. Лекції.
2. Наочні (демонстрація, ілюстрація).
3. Практичні роботи, самостійна робота, індивідуальна робота.

11. Методи контролю

1. Практичні роботи.
2. Контрольна робота.

12. Розподіл балів, які отримують студенти.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Сума
50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Тарасов В.В. Флора Дніпропетровської та Запорізької областей. Судинні рослини. Біолого-екологічна характеристика видів: Моногр. – Д.: Вид-во ДНУ, 2005. – 276 с.
1. Вступ до курсу „Екофлора України: Метод. вказівки. - Д.: Оксамит-Текс, 2006. – 18 с.
2. Груздева Л.П., Яскін А.А. Почвоведение с основами геоботаніки. М., 1991, 448 с.
3. Геоботанічне районування Української РСР. – К.: Наук. думка, 1977. – 304 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Цветкова Н.М., Якуба М.С. Екологія рослин і ґрунтів: конспект лекцій. – Д.: РВВ ДНУ, 2007. – 100 с.
2. Адаменко О.М., Комко Я.В, та ін. Основи екології. К.: 2005. 320 с.
3. Толмачёв А.И. Введение в географию растений. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – 246 с.
4. Белова Н.А.Травлеев А.П. Естественные леса и степные почвы. Изд-во ДГУ, 2000.
5. Бигон М., Харпер Дж., Таунсенд К. Экология, особи, популяции, сообщества. Мир., 1989.
6. Одум Ю. Экология. М.: 1986
7. Якубенко Б.Є. Екологія рослин і фітоценозу / Б.Є. Якубенко, І.М. Григора. – К.НАНу, 2001. – 35 с.
8. Бельгард А.Л. Лесная растительность юго-востока Украины. – К.: Изд-во Киев. ун-та, 1950. – 263 с.
9. Уиттекер Р. Сообщества и экосистемы. М.: 1980.
10. Шенников А.П. Экология растений. М.: 1950.

Допоміжна

1. Рослинність УРСР. Болота. – К.: Наук. думка, 1969. – 243 с.
2. Рослинність УРСР. Ліси. – К.: Наук. думка, 1971. – 460 с.
3. Рослинність УРСР. Степи, кам'янисті відслонення, піски. – К.: Наук. думка, 1973.– 428 с.
4. Дылис М.В. Основы биогеоценологии. М., 1965.
5. Наукові журнали "Ґрунтознавство", „Екологія та ноосферологія”.

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ДНУ ім. Олеса Гончара, 49025, м. Дніпропетровськ, проспект Гагаріна, 72
2. Бібліотека НДІ біології (м. Дніпропетровськ, проспект Гагаріна, 72, корп. 17, кімн. 615).
3. Обласна наукова бібліотека, 49025, м. Дніпропетровськ, вул. Ю.Савченко,
4. Бібліотека ДДМА, 49025, м. Дніпропетровськ, вул. Дзержинського,
5. Наукова бібліотека ім. В.І.Вернадського, м. Київ

16. Структура рейтингової системи оцінювання

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Кафедра геоботаніки, ґрунтознавства та екології
Дисципліна «Екологія та географія рослин»
Академічні групи: ББ-17-1, ББ- 16 - 1
Навчальний рік: 2017 - 2018
Семестр III (VI)

Елементи контролю за 1 змістовим модулем Термін: 1-8 тижні (23 – 30 тижні)

Вид контролю	Кількість завдань	Кількість балів		Тиждень подачі або проведення
		За одиницю контролю	Всього	
1. Практичні роботи	4	5	20	1-8 (23-30)
2. Експрес-опитування	3	10	30	8 (30)
Всього:			50	

Складання 1-го змістового модуля: 8 (27) тиждень
Перескладання 1-го змістового модуля: 9 (31) тиждень

Елементи контролю за 2 змістовим модулем Термін: 9-16 тижні (31-38 тиждень)

Вид контролю	Кількість завдань	Кількість балів		Тиждень подачі або проведення
		За одиницю контролю	Всього	
1. Практичні роботи	4	5	20	9-16 (31-38)
2. Експрес-опитування	3	10	30	16 (37)
Всього:			50	

Складання 2-го змістового модуля: 15 (37) тиждень
Перескладання 2-го модуля: 16 (38) тиждень

Підсумковий контроль: залік

Викладач: канд. біол. наук, доцент Якуба М. С.

Затверджено на засіданні кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології
Протокол № 24 від “15” __.05 _2017 року

Завідувач кафедри геоботаніки,
ґрунтознавства та екології

Зверковський В.М.